

Geulah: Calculating the Ketz

By: STEVEN OPPENHEIMER

תנו רבנן, שבעה דברים מכוסים מבני אדם. אלו הן: יום המיתה, ויום הנחמה, ועומק הדין, ואין אדם יודע מה בלבו של חברו, ואין אדם יודע במה משתכר, ומלכות בית דוד מתי תחזור, ומלכות חייבת מתי תכלה. (פסחים נד עמוד ב)
 The Sages taught: Seven things are concealed from people. These are: the day of death; and the day of consolation; and the profundity of justice; and a person does not know what is in the heart of another; and a person does not know from what he will profit; and when the monarchy of the House of David will be restored; and when the wicked monarchy will cease (*Pesachim* 54b).

Rabbi Eliyahu of Vilna, the GR”A, known simply as the Gaon (the genius), is one of the greatest men of recent generations.¹

The GR”A gave his *haskamah*, approval, to only three books. Two were written and the third was oral. One written *haskamah* was an approval of the author, Rabbi Aryeh Leib Epstein of Koenigsberg, and not of his book. The Gaon never actually read this book. There is thus reason to believe that the only written *haskamah* by the Vilna Gaon is to the *sefer Darchei Noam* by Rabbi Shmuel ben Eliezer of Kalvaria (Koenigsberg, 1764). This book is a commentary to “The Legends of Rabbah bar Bar Channah,” (בבא בתרא עג. – עד): using the kabbalistic method of *pardes* (*peshat, remez, derush, sod*).² The *sefer* opens with four pages that deal with calculating when the exile will end, חשוב הקץ.

¹ Dr. Aryeh Morgenstern, an important researcher on the life of the GR”A, published a study that among other things touches on the calculation of the time of the Redemption (it was published by Yeshivat Har Etzion as part of a GR”A exhibition). See also, Aryeh Morgenstern, *Geulah BeDerech HaTeva* (Hebrew), pp. 3-4.

² Bezalel Naor, *The Legends of Rabbah bar Bar Hannab*, Orot/Kodesh, 2019, pp. 17-18.

Steven Oppenheimer is an endodontist who gives a daily *Kitzur Shulchan Aruch shiur* in Boca Raton Synagogue and has published articles on various halachic issues.

The calculation is based on the assumption that 1,000 years of our time is the equivalent of one 12-hour day for *HaKadosh Baruch Hu*,³ and that Redemption will take place at the time of Minchah, of the afternoon Tamid sacrifice, of the sixth day—“at the time the shadows of evening appear.”

The time of Minchah is 6.5 hours into the day.⁴ If 1,000 years is equal to 12 hours for G-d, then 6.5 is after 541.666 years—that is, 5541, after the eighth month (April 1781). This is calculated as follows: 6.5 (hours) divided by 12 (hours of the day) times 1,000 (12-hour day for the KB”H) equals 541.666. 5,000 (5 * 1,000 years) plus 541.666 results in the eighth month of the year 5541, or April 1781.

This calculation, which was well known at the time and was based in part on words of the Ohr HaChaim,⁵ encouraged new waves of Aliyah to Eretz Yisrael. Many prominent rabbis joined in this movement. Some examples are Rabbi Chaim Ben Atar,⁶ the Ramchal,⁷ and Rabbeinu Gershon from Kitov.⁸

Another prominent Torah *gadol* intended to join this wave of Aliyah—the Vilna Gaon. In his commentary on *Sifra D’Tzeniyuta* (ספרא דצניעותא) the GR”A hinted at the above calculation of the end,⁹ and he carefully prepared his journey to Eretz Yisrael. He married off his two sons and

³ For example, פרקי דרבי אליעזר (היגר) - "חורב" פרק מז: ר' ינאי אומ' לא העבידו מצרים, את ישראל אלא שעה אחת מיומו של ה'ב"ה שמנים ושלוש שנה קודם שנולד משה שאמרו החרטומים אל פרעה עתיד אחד להוליד והוא מושיע את ישראל ממצרים.

⁴ משנה פסחים (ה:א). תמיד נשחט בשמונה ומחצה, וקרב בתשעה ומחצה. בערבי פסחים נשחט בשבע ומחצה, וקרב בשמונה ומחצה, בין בחול בין בשבת. חל ערב פסח להיות בערב שבת - נשחט בשש ומחצה, וקרב בשבע ומחצה, והפסח אחריו.

⁵ ובדרך רמז תרמוז כל הפרשה על גלות האחרון שאנו בו, לנחמנו מעצבון נפשנו, כי כל איש ישראל מאנה הינחם נפשו בראות אורך הגלות... 'כל הלילה' שהוא זמן הגלות הנמשל ללילה [סנהדרין צד, ע"א]... 'עד הבקר' שהוא זמן שקריק [ה'] עלינו כבודו... והזמן הוא אחר עבור ת"ק לאלף הששי... כי יומו של הקב"ה אלף שנה. ומהשכל יהיו ת"ק [500] ראשונה [של האלף הששי] מדת 'לילה' ות"ק שניה - מדת 'יום'... לזה גילה ד' סודו ביד עבדיו הנביאים. (אור החיים ויקרא, פרשת צו, פרק ו' פסוק ב')

⁶ The Ohr HaChaim HaKadosh.

⁷ Rabbi Moshe Chaim Luzzato.

⁸ Brother-in-law of the Baal Shem Tov.

⁹ ודע שכל אלו הימים הן רמז לששת אלפים שנה שהן ו' ימים כמ"ל פ"א שתא אלפין שנין תליין בשתא קדמאי. וכל הפרטים שהן בו' ימים אלו הן מתנהגין בו' אלפים כל א' ביומו ובשעתו. ומכאן תדע קץ הגאולה שהוא בעתה ח"ו כשלא יהיו זכאין שהוא קץ האחרון ומשביע אני את הקורא בה' אלקי ישראל שלא יגלה זה. ועיין בז"ח א"ל ר"ע רבי מה ראה כו' עד ישמח ה' במעשיו וע"פ שאמרו בראשונה הוצבר כו

opened a store for his wife where she might earn a livelihood while he would be away from Vilna.¹⁰

The departure, in the year 5538, was timed for three years before the expected Redemption, in 5541.¹¹ The GR”A’s journey to Eretz Yisrael, however, was aborted for unknown reasons and he returned home. The calculation of the end proved to be incorrect—nothing of note happened in the year 5541.

Was the calculation a failure? Not necessarily. The calculation was accurate and justified. What went wrong?

The GR”A used 6.5 hours as the time of the afternoon Tamid. This is correct for only one specific case—when the day before Pesach is on Shabbat. All year round, the afternoon Tamid is brought 2 hours later. “The Tamid sacrifice is slaughtered after eight-and-a-half hours” (Pesachim 58). This is the time for all the other days of the year.

What is the equivalent date of this time of day? Using the above calculation method, it results in 708.333 years after the beginning of the sixth thousand, 5708 (1948), when the State of Israel was declared.¹²

Rav Ovadiah Yosef, זצ”ל, wrote that more than 200 rabbis, virtually all the Gedolim of the generation, כמעט כל גדולי הדור, signed a Declaration that the founding of the State of Israel was *Atchalta DeGeulah*, the beginning of the Redemption.¹³

If the *shechting*, the slaughtering, of the afternoon Tamid occurred at 8.5 hours and represents the *Atchalta DeGeulah*, then perhaps the offering of the sacrifice on the altar which occurred at 9.5 hours might represent the actual *Geulah*.¹⁴ Using the above formula of the GR”A, the calculations reveal that 9.5 hours is in the year 5791 which corresponds to the secular year 2031 around Pesach time. The calculation is as follows:

$$\begin{aligned} 9.5 \text{ divided by } 12 * 1,000 &= 791.666 \text{ years} \\ 5,000 + 791 &= 5791 \text{ years} \\ .6 \text{ times } 12 &= 7 \text{ months} \end{aligned}$$

The year 5791 begins with Tishrei in the year 2030. Seven months later would be Nissan in the year 2031 or Nissan 5791, תשצ”א.

¹⁰ Aryeh Morgenstern, *Dochkei HaKetz*, pp. 210-214.

¹¹ Aryeh Morgenstern, *Dochkei HaKetz*, pp. 11, 188, 207, 209, 210-214.

¹² Rabbi Amichai Gordon, based on a talk he heard from Rabbi Shabtai Shiloh.

¹³ *Yabi’a Omer* 6:41.

¹⁴ רמב”ם הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק ג הלכה ב: כבר אמרנו שתפלת המנחה כנגד תמיד של בין הערבים תקנו זמנה, ולפי שהיה התמיד קרב בכל יום בתשע שעות ומחצה תקנו זמנה מתשע שעות ומחצה והיא הנקראת מנחה קטנה, ולפי שבערב הפסח שחל להיות בערב שבת היו שוחטין את התמיד בשש שעות ומחצה, אמרו שהמתפלל מאחר שש שעות ומחצה יצא, ומשהגיע זמן זה הגיע זמן חיובה וזו היא הנקראת מנחה גדולה.

Do we know that Pesach time in the year 2031, less than 7 years from now, will be the time of the final Redemption?

I began by quoting the Gemara in *Pesachim* that we do **not** know for sure when the Redemption will occur.

We **do** know that, in the meantime, whether משיח will come tomorrow, in Nissan 5791, or whenever the *Eibishter* decides the time is right, our job is to behave as *bnei Torah*, treat our neighbors with respect, and set a positive example that others will emulate so that the stage will be set for ביאת המשיח במהרה בימינו, כן יהי רצון. ❧